BAKI DÖVLƏT UNİVERSİTETİ

2022-ci ildə _____Fəlsəfə____
kafedrasında (şöbəsində, ETİ, ETM, ETL-də) elmi plan üzrə yerinə yetirilmiş elmi-tədqiqat işlərinin nəticələrinin

HESABATI

Mövzunun adı: Müasir dövrdə təbiətdə və cəmiyyətdə gedən proseslərin ictimai şüurda inikası

Mövzu rəhbərinin soyadı, adı və atasının adı: Pənahova Kəmalə Həsən qızı

Mövzunun icra müddəti (başlama və bitmə tarixi): 01 yanvar 2022-ci il - 31 dekabr 2022-ci il

B a k ı - 2022

Mövzu üzrə icraçılar haqqında məlumat (icraçılar, birinci mövzu rəhbər yazılmaqla):

S/S	Soyadı, adı, atasının adı	Təvəllüdü	Vəzifəsi	Ştat vahidi	Elmi adı və elmi dərəcəsi dərəcəsi	Ştat vahidləri üçün ikinci iş yeri, yarımştatlar üçün əsas iş yeri
1.	Pənahova Kəmalə Həsən qızı	22.09.1962	Kafedra müdiri	0.5	Dosent, fəlsəfə üzrə fəlsəfə doktoru	
2.	Məmmədov Əziz Bəşir oğlu	20.12.1938	Müəllim	1	Professor, fəlsəfə elmləri doktoru	
3.	Hacıyev Zeynəddin Camal oğlu	01.07.1941	Müəllim	1	Professor, fəlsəfə elmləri doktoru	
4.	Əfəndiyev Fikrət Məmməd oğlu	08.04.1943	Müəllim	1	Professor, fəlsəfə elmləri doktoru	
5.	Tağıyev Arif İslam oğlu	25.05.1940	Müəllim	1	Dosent, fəlsəfə üzrə fəlsəfə doktoru	
6.	Namazova Aybala Firudin qızı	25.04.1952	Müəllim	1	Dosent, fəlsəfə üzrə	

					fəlsəfə doktoru	
7.	Əlizadə Bilal Xudabaxış oğlu	01.09.1958	Müəllim	1	Dosent, fəlsəfə üzrə fəlsəfə doktoru	
8.	Məmmədov Hüseyn Qaraxan oğlu	04.08.1959	Müəllim	1	Dosent, fəlsəfə üzrə fəlsəfə doktoru	
9.	İslamov İslam Əhmədağa oğlu	25.01.1963	Müəllim	1	Dosent, fəlsəfə üzrə fəlsəfə doktoru	
10.	Mikayılova Nərminə Eldar qızı	12.01.1959	Müəllim	1	Dosent, fəlsəfə üzrə fəlsəfə doktoru	
11.	Yusifova Gülnarə Yusif qızı	15.11.1965	Baş müəllim	1	Fəlsəfə üzrə fəlsəfə doktoru	
12.	Allahverdiyev Azər Muxtar oğlu	21.03.1958	Baş müəllim	1	-	

13.	Məcidova Nərgiz Həmid qızı	12.08.1968	Müəllim	1	Dosent, Fəlsəfə üzrə fəlsəfə doktoru	
14.	Kərimova Nəzakət İsfəndiyar qızı	01.01.1972	Müəllim	0,5	Fəlsəfə üzrə fəlsəfə doktoru	Sosial elmlər və psixologiya fakültəsinin təlim-tərbiyə işləri üzrə dekan müavini
15.	Hüseynli Oqtay Hüseyn oğlu	20.07.1972	Müəllim	0,5	Fəlsəfə üzrə fəlsəfə doktoru	
16.	Hüseynov Elmar Nəbi oğlu	16.03.1983	Müəllim	1	-	
17.	Xəlilqızı Aygün Xəlil qızı	02.10.1976	Müəllim	0,5	Fəlsəfə üzrə fəlsəfə doktoru	

Mövzu və mövzu üzrə cari ildə yerinə yetirilmiş elmi işlər

Plan üzrə hər bir mövzunun, hər bir elmi tədqiqat işinin aktuallığı,məqsədi və alınmış elmi nəticələr ayrılıqda göstərilməli, ad soyad tam yazılmalıdır.

Mövzunun adı: Müasir dövrdə təbiətdə və cəmiyyətdə gedən proseslərin ictimai şüurda inikası

Mövzunun aktuallığı və məqsədi: Cəmiyyətin bütün həyat fəaliyyəti sferalarını əhatə edən müasir inteqrasiya prosesləri ictimai şüurun yeni konkret-tarixi növünün-qlobal ümumbəşəri şüurun yaranması tendensiyasını şərtləndirir. Müasir mərhələdə informasiya cəmiyyətinin inkişafı nəticəsində siyasi, iqtisadi, mədəni və antropoloji səviyyələrdə dərin struktur dəyişiklikləri baş verir. Cəmiyyət və təbiətin qarşılıqlı təsirinin ictimai şüura təsiri onda bəzi funksional və struktur dəyişmələri müəyyən edən vacib müəyyənedici amil kimi şıxış edir. Tədqiq olunan mövzunun aktuallığı müasir cəmiyyətdə, xüsusilə, iqtisadi, siyasi, mənəvi sferada insanların inteqrativ fəaliyyətinin artması ilə əlaqədar olaraq baş verən dəyişikliklərlə şərtlənir. İctimai şüurda baş verən sürətli dəyişikliklər cəmiyyətin və

təbiətin öyrənilməsinə yeni, mütərəqqi yanaşmalarla əlaqədardır. Bu aktual və müasir problemlərin adekvat fəlsəfi izahı isə həm də elmin inkişafı üçün vacib əhəmiyyət kəsb edir. İctimai şüurun dinamikasının əsas cəhətlərinin dərki informasiya və biliklərin istehlak mədəniyyətini artırmağa imkan verir, onların sosial tərəqqiyə pozitiv təsirin təmin edilməsinə şərait yaradır. Mövzunun məqsədi müasir dövrdə təbiətdə baş verən proseslərin və müasir cəmiyyətin inkişaf istiqamətlərinin ictimai şüurda inikasını təhlil etməkdir.

Elmi tədqiqat işi 1. “Adi şüur səviyyəsində mistika”.

Elmi tədqiqat işi üzrə çalışan əməkdaş: f.ü.f.d., dos. Kəmalə Pənahova.

Elmi tədqiqat işində adi şüurla və mistik şüurun qarşılıqlı münasibəti təhlil olunur. Adi şüura yalnız bilik komponenti aid deyildir. Gündəlik həyata məxsus olan emosiyalar, ehtiraslar, sevinc, sakitlik, qəzəb, qorxu, kədər, təəccüb, heyrət kimi hisslər də məxsusdur. Normalar, dəyərlər, çağırışlar və qadağalar adi şüurun insan fəaliyyətinə xidmət edən vasitələridir. Bütün dövrlərdə adi şüur ictimai şüurun müxtəlif formalarının inkişafı üçün mənbə və mənəvi qida rolunu oynamışdır.
Mistika, mifologiya və dinin mənşəyi arxaik bütöv adi şüurdur.. Belə ki, adi şüura əxlaqi normalar, empirik bilik kimi müsbət rasional xüsusiyyətlərlə bərabər kortəbiilik, qeyri-sistemlilik, kor-koranə inama söykənmə, aqressivlik kimi mənfi xüsusiyyətlər də aid edilir. Adi şüurda rasional təsəvvürlərlə bərabər illuziya, müxtəlif mövhumatlar, xurafatlardan ibarət olan irrasional baxışlar, təsəvvürlər birlikdə mövcüd olur. Mistik şüur şüurun xüsusi halıdır. Adi şüurdan onu psixikanın intellektual-sensor sferasının yoxluğu fərqləndirir. Bu elə bir şüurdur ki, onda xarici, insanı əhatə edən aləm deyil, insanın daxili, dərin qatları əks olunur. Mistik şüurda obyektiv reallığın qavranılmasının sensor kanalları kəsilir, təhlil edən təfəkkür mövcud olmur. Bu vəziyyət mistiklər tərəfindən boşluq, nirvana kimi anlayışlarla ifadə olunur. Burada hansısa vahid, differensə olunmamış, məkan və zamandan kənar Reallıq mövcud olur. Həmin vəziyyət başqa, adidən fərqli səviyyədə mövcud olma hissini doğurur.
Aktuallığı: Problem kifayət qədər araşdırılmayıbdır. Rasional və mistik dərketmə insanın idraki fəaliyyətinin müxtəlif üsulları kimi çıxış etsələr də hər ikisi dünyanın ümumi mənzərəsinin yaradılmasında, insanın mənəvi aləminin anlaşılmasında mühüm rol oynadığı üçün mistik şüurun xüsusiyyətlərinin və onun adi şüurla qarşılıqlı münasibətinin araşdırılması əhəmiyyət kəsb edir.
Məqsədi: Adi şüurun sosial-fəlsəfi təhlilini vermək və mistik şüurun spesifikliyini və idrakda funksional imkanlarını üzə çıxarmaqdır.
Alınmış nəticələr: Hər bir cəmiyyətdə sosial, iqtisadi, siyasi dəyişikliklər dövründə onun mənəvi həyatında adi şüurun aktivliyi xüsusilə artır. Bu zaman hətta ictimai şüurun formaları adi şüurun təzyiqinə məruz qalır. Okkultizm, magiya, spiritizm, astrologiya tərəfindən elmə təsir edilə bildiyi zamanlar belə olur. Müxtəlif cəmiyyətlərin böhran dövrlərində adi şüurun aktivləşməsi müşahidə olunur. Bəzi tədqiqatçıların irəli sürdüyü kimi adi şüur xaotok xarakter daşımır. Adi şüur sistemli xarakterə də malikdir. Adi şüururda koqnitiv, emosional, iradi komponentlər vəhdət təşkil edir. Adi şüur sarkal olanı həmişə təxmin edir. Ancaq ona görə yox ki, o dini xarakter daşıyır, əksinə, adi şüurun sarkallığı müəyyən vəziyyətlərdə fövqəltəbii olana inam və ya din formasında ifadə oluna bilər. Mistik şüurun əsasında fiziki və zahiri dünyanın, yəni gündəlik rellıqların hüdudlarına çıxmaq və həyatın sirlərinə bələd olmaq cəhdi durur. Mistiklər hesab edirlər ki. bizim dünya haqqında biliklərimiz xəyalidir, onun arxasında gizli ali bir reallıq vardır. Mistisizmə görə mistik həyəcanlar vasitəsilə ali reallığın mistikin üzünə açılması mümkündür.

Elmi tədqiqat işi 2. "İctimai şüur sistemində rasional əməliyyatlar və onların məntiqi-qnoseoloji obrazı".
Elmi tədqiqat işi üzrə çalışan əməkdaş: f.e.d., prof. Əziz Məmmədov.
Dünyanın sistemli və mürəkkəb səciyyə daşıyan, dərk edilməsi prosesi müəyyən əməliyyatlar formasında həyata keçirilir. Bu əməliyyatları rasional və qeyri-rasional əməliyyatlara bölmək olar. Son illərin fəlsəfi ədəbiyyatında belə bir baxış özünə möhkəm yer almışdır ki, idrakın inkişafı bir qayda olaraq təsvirdən izahata doğru istiqamətlənir. Fikrimizcə, bu qanunauyğunluq elmi idrakın çıxış prinsiplərindən biri olub, elmi idrak üsulu və rasional əməliyyatlar olmaq etibarilə izahat və təsvirin təbiətinin müvəffəqiyyətli tədqiqi üçün əlverişli imkanlar yaradır.
Təsvir idrakda özünün metodoloji funksiyalarını yerinə yetirdikdən sonra yerini izahata və anlamaya verir. İzahat elmi nəzəriyyənin və bütövlükdə elmin mühüm funksiyalarından biridir. İzahat və anlamaya, adətən, üst-üstə düşən və yaxud kəsişən proseslər kimi baxırlar. Halbuki, XIX əsrin ikinci yarısı və XX əsrdə insan idrakının sistemli təhlili bu proseslərin ciddi keyfiyyət fərqini aşkara çıxararaq onların elmi idrakda müxtəlif funksiyalar yerinə yetirdiklərini sübut etmişdir.
Aktuallığı: İctimai şüur insanların əməli fəaliyyətində istinad etdikləri və rəhbər tutduqları ictimai ideya və nəzəriyyələrin, siyasi, elmi, hüquqi, fəlsəfi, dini, əxlaqi, bədii baxışların, ictimai hiss, psixoloji, vərdiş və mənəvi keyfiyyətlərin məcmusu olduğu üçün bu mövzunun tədqiqi bütün dövrlərdə mühüm aktuallıq kəsb edir.
Məqsədi: Elmi tədqiqatlarda aparıcı rol oynayan rasional əməliyyatlardan elmi təsvirin, izahetmənin və anlamanın sistem-struktur təhlilini reallaşdırmaq, məntiqi-qnoseoloji mahiyyətini araşdırmaq.
Alınmış nəticələr: Beləliklə, insanın yaradıcı fəaliyyətinin zəruri şərtlərindən biri kimi çıxış edən anlama probleminin həlli konkret müxtəlif tədqiqat vasitələri tələb edən kompleks problemdir.

Elmi tədqiqat işi 3. "İctimai psixologiyanın ictimai ideologiya ilə münasibəti".
Elmi tədqiqat işi üzrə çalışan əməkdaş: f.e.d., prof. Zeynəddin Hacıyev.
Elmi işdə öncə qeyd olunur ki, sözügedən iki xarakteri və inkişaf səviyyəsinə uyğun olaraq baş verir. Bununla əlaqədar vurğulanır ki, "Milli müstəqillik dövrü"ndə ictimai psixologiya ilə ideologiyanın qarşılıqlı təsiri yeni sosial zəmin üzərində qərarlaşır.İctimai həyatın bütün sahələrində baş verən əsaslı dəyişikliklər insanların təhsili və mədəniyyətşünaslığın yüksəlməsi ilə birlikdə çıxış edir.
Müasir cəmiyyətdə ictimai psixologiya ilə ideologiyanın qarşılıqlı əlaqəsi və vəhdəti möhkəmlənir. Onlar bir –birini tamamlayır və zənginləşdirirlər.
Aktuallığı: Ümumilikdə bu problem yetərincə araşdırılmayıb. Digər tərəfədn müasir cəmiyyətimizdə ictimai psixologiya və ideologiyanın qarşılıqlı təsirdə əmələ gələn yenilikləritəhlil edib ümumiləşdirmək zəruridir.

Məqsədi: Milli müstəqillik dövründə ictimai psixologiya ilə ideologiyanın qarşılıqlı əlaqələrini təhlil etmək.
Alınmış nəticələr: İctimai psixologiya ilə ideologiyanın qarşılıqlı təsiri və vəhdətinin möhkəmlənməsi, onların bir-birini tamamlaması və zənginləşdirməsi elmi cəhətdən sübut edilmişdir.

Elmi tədqiqat işi 4. “Müasir elmi fikirdə elementarlıq anlayışının əhəmiyyəti”.
Elmi tədqiqat işi üzrə çalışan əməkdaş: f.e.d., prof. Fikrət Əfəndiyev.
Hal-hazırda “dünyanın elmi mənzərəsi” anlayışının, məsələn “dünyanın fiziki mənzərəsi” kimi daha xüsusi anlayışlarla əlaqəsinin az və ya çox birmənalı və ümumi qəbul edilmiş tərifi yoxdur. Ancaq bu və ya digər şəkildə demək olar ki, dünyanın elmi mənzərəsi elmi biliyin konkret tarixi materialında reallığı əks etdirən konkret formada biliyin sistemləşdirilməsinin müəyyən formasıdır. “Dünyanın elmi mənzərəsi” ilə nəzəriyyələrin elementar obyektləri arasındakı əsas əlaqə onu göstərir ki, elementar obyektlər tədqiq olunan sahədə bütün hadisələrin nəzəri modellərini qurmaq üçün nəzəriyyənin ilkin obrazlarıdır. Gerçəkliyin əsasının mahiyyətlərinin obrazları kimi metodoloji əhəmiyyət həm də idrakın nəzəri və praktiki fəaliyyət strategiyasının funksiyası kimi çıxış edərək bütün idrak fəaliyyətinin proqramı üçün əsas rolunu oynayır.
Aktuallığı: “Dünyanın elmi mənzərəsi” ilə nəzəriyyələrin elementar obyektləri arasındakı əsas əlaqə onu göstərir ki, elementar obyektlər tədqiq olunan sahədə bütün hadisələrin nəzəri modellərini qurmaq üçün nəzəriyyənin ilkin obrazlarıdır.
Məqsədi: Elmi biliyin konkret tarixi materialında reallığı əks etdirən konkret formada biliyin sistemləşdirilməsi.
Alınmış nəticələr: Gerçəkliyin əsasının mahiyyətlərinin obrazları kimi metodoloji əhəmiyyət həm də idrakın nəzəri və praktiki fəaliyyət strategiyasının funksiyası kimi çıxış edərək bütün idrak fəaliyyətinin proqramı üçün əsas rolunu oynayır.

Elmi tədqiqat işi 5. “Müasir təbiətşünaslıqda təbii-elmi və əxlaqi yanaşmaların əlaqəsi (metodoloji təhlil)”.
Elmi tədqiqat işi üzrə çalışan əməkdaş: f.ü.f.d., dos. Arif Tağıyev.
Mövzu insan-dünya münasibətləri prinsipindən çıxış edilərək araşdırılır. İnsan özünün əxlaqi və intellektual ənənəvi dünyası ilə birlikdə təbiətin ayrılmaz tərkib hissəsi kimi araşdırılır. İnsan şəxsiyyətinin bənzərsiz əxlaqi davranışlarının təbii motivləri, təbii-elmi determinantı arasında qırılmaz bağlılığına, vəhdətinə xüsusi diqqət yetirilir. Göstərilir ki, insan biososial varlıqdır, onun mənəvi-əxlaqi özəllikləri isə onun varlığının sosial səpkisinə aiddir və insanın təbii-bioloji hərəkətlərinin, tələbatlarının tənzimləyici əsası yaxud motivi kimi çıxış edir. İnsan təbiətinə belə yanaşma onun davranışlarında əxlaqa zidd, yəni qeyri-əxlaqi hərəkətlər – yalançılıq, tamahkarlıq, azğınlıq,harınlıq, hakimiyyət və sərvət hərisliyi və bu əsasda törətdiyi cinayətləri heç də onun təbii-bioloji həyatı ilə deyil, sosial varlığı ilə bağlıdır. O da vurğulanır ki, insanın etik-əxlaqi özəlliklərinin biogenetik əsasları problem olaraq qalır.

	Aktuallığı: İnsan təbiəti, onun bioloji, təbii və sosial-psixoloji səpkiləri bütün dövrlərdə fəlsəfi düşüncənin mərkəz problemlərindən biri olmuş və olmaqdadır. Bu problemə dair həyata keçirilən hər bir araşdırma həm fəlsəfi, həm də elmi dünyagörüşün formalaşdırılması baxımından özəlliklə də ideoloji mübarizə üçün indiki zamanda daha aktualdır. **Məqsədi:** Mövzunun işlənməsində məqsəd bir tərəfdən, elmi fəlsəfənin, ictimai həyatda baş verən ciddi siyasi və iqtisadi dəyişikliklər zəminində inkişaf edən dünyagörüşünün daxili-məntiqi tələbini ödəmək, digər tərəfdən araşdırmanın gedişində əldə edilmiş yeni nəticələrin praktiki fəaliyyətdə, təhsil prosesində istifadə olunmasını tövsiyə etməkdir. **Alınmış nəticələr:** Mövzu üzərində gerçəkləşdirilmiş araşdırmanın gedişində alınmış nəticələrə, birincisi, insan həyatının, hərəkətinin hər anı Kosmik qanunun nümayişi kimi müəyyənləşdirilir və qeyd edilir ki, bizim varlığımızın bir anı mümkün olan bütün zamanları özünə daxil edir; ikincisi, həyatın hər anına məsuliyyətli, başqa sözlə, əxlaqi məsuliyyətli və yaradıcı münasibət mənəvi varlığın dolğunluğunun aşkar meyarı kimi aşkar edilir və nəticə çıxarılır: bu meyardan kənarda qalan fərd insani dəyərin daşıyıcısı ola bilməz; üçüncüsü, insanın biopsixososial təbiəti onun varlığının kosmik qanununun subyektidir. **Elmi tədqiqat işi 6.** “Siyasi şüurun sosial-fəlsəfi təhlili”. **Elmi tədqiqat işi üzrə çalışan əməkdaş:** f.ü.f.d., dos. Aybala Namazova. Elmi-tədqiqat işi “Siyasi şüurun sosial-fəlsəfi təhlili”nin üç il üçün nəzərdə tutulmuş elmi-tədqiqat işinin tərkib hissəsidir. Qeyd olunan mövzu çərçivəsində müəllif əsas diqqəti siyasi şüura yönləndirmişdir. Bu, fərdi subyektin siyasət və siyasi proses haqqında öz düşüncəsini ifadə etdiyi psixi hadisələrin məcmusudur. Ənənəvi marksist anlayışda siyasi şüur, ilk növbədə, insanların mövcudluğunun sosial-iqtisadi şəraitinin əksi kimi yaranan ictimai şüurun variantı kimi şərh olunur. **Aktuallığı:** Tədqiqat mövzusunun aktuallığı onunla əlaqədardır ki, köklü transformasiyalar və qlobal sosial-mədəni dəyişikliklər zamanı müasir cəmiyyətdə ictimai inkişafın forma və yollarının axtarışı cəmiyyətdə insanlar arasında qarşılıqlı əlaqəni dərin və hərtərəfli sosial-fəlsəfi dərk etmədən mümkün deyildir. Siyasi şüurun tədqiqi onun ənənələrə və stereotiplərə əsaslanması ilə əlaqədar xüsusi aktuallıq kəsb edir. **Məqsədi:** Bu tədqiqatın məqsədi müasir şəraitdə siyasi şüurun formalaşması və fəaliyyətinin ən mühüm aspektlərini müəyyən etməkdir. Bu məqsədə çatmaq üçün işdə aşağıdakı vəzifələr həll olunur: - siyasi şüur anlayışının sosial-fəlsəfi xüsusiyyətlərini təhlil etmək; siyasi şüurun mahiyyətini, onun formalaşmasına kömək edən prosesləri və hadisələri aydınlaşdırmaq; - müasirlik və postmodernliyin sosial-siyasi tiplərinin dixotomiyasında siyasi şüurun transformasiya istiqamətlərini müəyyən etmək. **Alınmış nəticələr:** Tədqiqatın nəticələrinə yekun vuraraq, siyasi şüurun öyrənilməsində çox aktual və mürəkkəb, çoxşaxəli və

mübahisəli problemlərin əhatəli sosial-fəlsəfi təhlilini ümumiləşdirən bir sıra nəticələr çıxara bilərik. Biz müasir sivilizasiyanın böhran hadisələrini nəzərə almaqla müasir cəmiyyətdə siyasi şüurun fəaliyyətinin öyrənilməsini perspektivli hesab edirik.

Elmi tədqiqat işi 7. "Ekoloji problem və onun nəticələrinin sosial fəlsəfi təhlili".
Elmi tədqiqat işi üzrə çalışan əməkdaş: f.ü.f.d., dos. Bilal Əlizadə.
Təqdim edilən elmi –tədqiqat işi müasir dövrün qlobal problemlərindən biri – ekoloji problemin nəticələrinin sosial fəlsəfi təhlilinə həsr olunmuşdur. Elmi –tədqiqat işində qlobal problem kimi ekoloji böhranın yaranması, onun təbiət-cəmiyyət münasibətlərinə təsirinin çox mühüm mənfi nəticələri və onları aradan qaldırmaq üçün həll yolları tədqiq olunur. Qlobal problem kimi ekoloji problemin nəticələri cəmiyyətə və insana mənfi təsir göstərir, bir sıra xəstəliklərin yaranmasına gətirib çıxarır. Müəllif məqalədə, A.Şükürov, Y.Türkel və başqa filosofların elmi risinə müraciət etmişdir.
Aktuallığı:, Qlobal problem kimi ekoloji problemlərin insana, cəmiyyətə qarşı mənfi nəticələrinə diqqət çəkməkdir.
Məqsədi: Qlobal problem kimi ekoloji problemin nəticələrini aradan qaldırmaq üçün bir sıra təkliflər irəli sürmək.
Alınmış nəticələr: Ekoloji problemin nəticələrinin aradan qaldırılmasının insan üçün, cəmiyyət üçün nə kimi sosial əhəmiyyət daşıdığını diqqətə çatdırmaqdır.

Elmi tədqiqat işi 8. "Hüquqi şüur və hüquqi aksiologiya".
Elmi tədqiqat işi üzrə çalışan əməkdaş: f.ü.f.d., dos. Hüseyn Məmmədov.
Hüquqi şüurun antik dövrdən başlanmış müasir dövrədək inkişaf tarixinə nəzər salınmış və hüquqi şüurun əqli, qiymətləndirici, iradəvi ünsürlərdən ibarət olduğu qeyd olunmuşdur. Daha sonra hüquqi şüurun xüsusiyyətləri və funksiyaları göstərilmişdir.
Elmi işin ikinci hissəsində isə hüquqi aksiologiyanın təhlili verilmişdir. Hüquqi aksiologiyanın predmet sahəsi, hüququn və qanunun nisbəti və fərqi təbii-hüquqi baxışların meydana çıxması, təbii hüququn pozitiv hüquqdan fərqləndirilməsi ilə bağlı olduğu qeyd olunur. Təbii-hüquqi aksiologiya ilə liberal-aksiologiyanın mahiyyəti, fərqləri geniş işıqlandırılmışdır.
Sonda isə hüquqi aksiologiyanın hüquqi problemlərində həllində əhəmiyyəti nəzərə çatdırılır.
Aktuallığı: Cəmiyyətdə gedən dəyişikliklər və transformasiya prosesləri daim hüquqi şüurda öz əksini tapdığı üçün hüquqi şüurun daim tədqiq edilməyə ehtiyacı vardır.
Məqsədi: Hüquqi şüurun anlamı və tipologiyasını təhlil etmək.
Alınmış nəticələr: Hüquqi şüur və hüquqi aksiologiyanın oxşar və fərqli cəhətləri mövcuddur. Hüquqi aksiologiya şüurdan fərqli olaraq insanın hüquq sahəsindəki dəyərlərini ifadə edir. Və bu da öz ifadəsini qarşılıqlı olaraq hüquqi şüurda tapır.

Elmi tədqiqat işi 9. “Dini və əxlaqi şüurun qarşılıqlı əlaqəsi”.

Elmi tədqiqat işi üzrə çalışan əməkdaş: f.ü.f.d., dos. İslam İslamov.

Əxlaqi şüur ictimai şüurun bir forması olmaq etibarilə cəmiyyətin sosial həyatında müstəsna əhəmiyyətə malikdir. İctimai şüur - cəmiyyətin mənəvi istehsalının böyük bir hissəsini təşkil etməklə ictimai varlığın inikasıdır. İctimai şüur təbiətin,eləcə də sosial reallığın hadisələrini təbii və süni dildə,bəşəriyyətin yaratmış olduğu sosial norma və baxışlarda əks etdirir. Elmi tədqiqatda din ilə əxlaqi şüurun qarşiliqli əlaqəsi normalar fonunda təhlil edilir. Belə ki, əxlaqi biliklər,əsasən,gündəlik həyati məsələlərinin həlli ilə bağlıdır. Burada rasional və hissi elementlər bir - biri ilə sıx qarşılıqlı əlaqədədir. Əxlaqi şüurun fəaliyyəti yalnız həqiqətin tapılmasına yönəlməmişdir; burada əsas məqsəd – davranış qaydalarını formulə etmək,həyati məqsədlərin,qərarın qəbul edilməsi və hərəkətin seçilməsidir. Din də, əxlaq da mədəniyyətin fenomenləridir və öz genezislərinə görə həm fərqli, həm də oxşar cəhətlərə malikdirlər. Onları fərqli cəhətlərindən biri davranış normalarının mənbəyi ilə bağlıdır: dində - Tanrı iradəsi; əxlaqda – vicdanın səsi. İkinci fərq bu normaların formulə olunduğu üsula görədir: dində - seçilmişlərə verilmiş vəhylərin təfsiri; əxlaqda – hər kəsin malik olduğu vicdan səsinin müstəqil dərki və ifadəsi. Üçüncü fərq özünü davranışın dəyərləndirilməsində göstərir: dində - İlahi mühakimə; əxlaqda – vicdan. Dini və əxlaqi normaların əsas oxşar cəhəti odur ki, onlar hamı tərəfindən qəbul olunmağa yönəlirlər və onları könüllü qəbul edənləri birləşdirirlər (dində - inananları; əxlaqda - əmin olanları).

Aktuallığı: Müasir dövrdə sosial normaların insanlarin öz təlabatlarina uygun dəyişildiyinə baxmayaraq, din və əxlaqin normaları daha stabildir.və onlar insanlarin daima adət -ənənələrində əks olunurlar .Buna görə də, bu mövzu özünün daima aktualligini qoruyub saxlayir

Məqsədi: Din də, əxlaq da mədəniyyətin fenomenləridir və öz genezislərinə görə həm fərqli, həm də oxşar cəhətlərini acib göstərməkdir

Alınmış nəticələr: Dini və əxlaqi normaların əsas oxşar cəhəti odur ki, onlar hamı tərəfindən qəbul olunmağa yönəlirlər və onları könüllü qəbul edənləri birləşdirirlər (dində - inananları; əxlaqda - əmin olanları). Onları fərqli cəhətlərindən biri davranış normalarının mənbəyi ilə bağlıdır: dində - Tanrı iradəsi; əxlaqda – vicdanın səsi. İkinci fərq bu normaların formul olunduğu üsula görədir: dində - seçilmişlərə verilmiş vəhylərin təfsiri; əxlaqda – hər kəsin malik olduğu vicdan səsinin müstəqil dərki və ifadəsi. Üçüncü fərq özünü davranışın dəyərləndirilməsində göstərir: dində - İlahi mühakimə; əxlaqda – vicdan

Elmi tədqiqat işi 10. “Estetik idealın ictimai təbiəti haqqında”.

Elmi tədqiqat işi üzrə çalışan əməkdaş: f.ü.f.d., dos. Nərminə Mikayılova.

Estetik idealda “insan-cəmiyyət” münasibətləri sisteminin kamilləşməsinin görüntüləri mövcuddur. O, insanın ifadəsi və idrak vasitəsilə cəmiyyətin dərk edilməsi və qiymətləndirilməsi vasitəsidir.

Aktuallığı: Öz ictimai təbiətinə görə çoxfunksiyalı olan estetik ideal tarixi inkişafın məqsədini əks etdirir, cəmiyyətin fəaliyyətinin rəhbər prinsipidir. Həyatın müxtəlif sahələrində mövcud olan disharmoniyanın praktikasının aradan qaldırılmasını müqayisə edən normadır.

Bunda istənilən fəaliyyətin əxlaqi aspekti təəzahür edir. Bu mövzunun aktuallığı kamilləşən və inkişaf edən cəmiyyət şəraitində daha da mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Çünki bu ictimai münasibətlərin inkişafının əsas faktorlarından biri kimi nəzərə çarpır.

Məqsədi: Konkret cəmiyyətin sosial və siyasi məqsədlərinin reallaşması prosesində yaradıcı şüur qabiliyyəti, azad, mənəvi istehsal və mənəvi mədəniyyətin əlaqəsinin nəzərdən keçirilməsi.

Alınmış nəticələr: Yaradıcı fəaliyyət şəxsiyyətin sosial fəallığının meydana gəlməsinin ali formasıdır. Yaradıcı fəaliyyət şəxsiiyyətin sosial fəallığının təzahürünün ali forması, unikallığın, orijinallığın və novatorluğun təzahürüdür. Bu məqamları nəzərə almadan şəxsiyyətin sosial-etik idelaın formalaşmasına olan cəhdlərini anlamaq qeyri-mümkündür.

Elmi tədqiqat işi 11. "Əxlaqi və hüquqi şüurun mənayaradıcı ideyaları".

Elmi tədqiqat işi üzrə çalışan əməkdaş: f.ü.f.d., dos. Gülnarə Yusifova.

"Əxlaqi və hüquqi şüurun mənayaradıcı ideyaları" mövzusunda yazılmış elmi tədqiqat işi əxlaqi və hüquqi şüurun qarşılıqlı əlaqəsinin dialektikasının tədqiqinə yönəlmişdir. Əxlaqi və hüquqi şüurun mənayaradıcı ideyalarını izah edilərkən əvvəlcə onların strukturu və burada olan yönəlişlər, ideyalar tədqiq olunur. Ardınca əxlaqi və hüquqi şüurun ideyaları və onların tipləri göstərilir. Daha sonra mənayaradıcı ideyalar – ölçü, tabeçilik, müstəqillik, təminatlılıq, uzlaşma, həmrəylik, norma, qayda, geniş şəkildə işıqlandırılır.

Nəticədə əxlaqi və hüquqi şüurda məntiq və məntiqsizlik hərtərəfli təhlil olunur və bunları tədqiq etməyin əhəmiyyəti göstərilir.

Aktuallığı: Əxlaqi və hüquqi şüurun qarşılıqlı əlaqəsinin dialektikasını onların mənayaradıcı ideyaları; ölçü, təminatlılıq, tabeçilik, müstəqillik, uzlaşma, həmrəylik və norma ideyalarını izah etməklə yanaşı, qayda anlayışının mahiyyətini açmaq, habelə məntiqlik və məntiqsizlik əsasında araşdırmaq.

Məqsədi: Əxlaqi və hüquqi şüurun hər ikisi cəmiyyətdə insanların davranış norma və qaydaları ilə sıx bağlı olduğuna görə onların mənayaradıcı ideyalarını da birlikdə araşdırmağı məqsədi qarşıya qoyulmuşdur.

Alınmış nəticələr: İctimai dəyərlər əxlaq və hüquq normalarına nisbətən hüquqi şüurun daha dərin səviyyəsidir. Normalar yalnız dəyərlərin aşkar edilməsi və ifadəsi üsuludur.

Elmi tədqiqat işi 12. "KİV-in ictimai şüura təsirinin spesifik xüsusiyyətləri".

Elmi tədqiqat işi üzrə çalışan əməkdaş: b\m. Azər Allahverdiyev.

Müasir dövrdə kütləvi informasiya vasitələri ictimai şüura, onun ayrı-ayrı formalarına ən müxtəlif formalarda təsir göstərmək imkanına malikdir. Tədqiqat işində kütləvi informasiya vasitələri anlayışının məzmunu açıqlanır, kütləvi informasiya vasitələrinin ictimai şüura təsirinin əsas istiqamətləri təhlil olunur. Kütləvi informasiya vasitələrinin ictimai şüuru manipulyasiya etmək üsulları nəzərdən keçirilir. Kütləvi informasiya vasitələri və ictimai şüurun qarşılıqlı təsiri məsələləri araşdırılır.

Aktuallığı: Müasir dövrdə kütləvi informasiya vasitələri cəmiyyətin informasiyalaşdırılması vasitəsindən ictimai şüurun formalaşmasında ən mühüm amilə çevrilir. Kütləvi informasiya vasitələrinin ictimai şüuru manipulyasiya etməsi meyli güclənir. Bu baxımdan KİV-in ictimai şüurun formalaşmasına təsiri xüsusiyyətlərinin araşdırılması önəmlidir.
Məqsədi: Tədqiqatın məqsədi kütləvi informasiya vasitələrinin ictimai şüurun formalaşmasına təsirinin spesifik xüsusiyyətlərini araşdırmaqdır.
Alınmış nəticələr: Müasir dövrdə kütləvi informasiya vasitələri ictimai şüurun formalaşmasında mühüm amil kimi çıxış edir. Kütləvi informasiya vasitələri reallığı təhrif etməklə ictimai şüurun formalaşmasına əks təsir göstərmək, onu yanlış istiqamətə yönləndirmək potensialına malikdir. Kütləvi informasiya vasitələri stereotiplərin, ictimai rəyin formalaşmasına təsir edərək ictimai şüuru dəyişir.

Elmi tədqiqat işi 13. “İnformasiya cəmiyyətinin ictimai şüurunda antropoloji böhran”.
Elmi tədqiqat işi üzrə çalışan əməkdaş: f.ü.f.d., dos. Nərgiz Məcidova.
Elmi işdə antropolji böhranın ictimai şüurun stereotiplərinin, düşüncə və fəaliyyətin tənzimləyici prinsiplərinin kökündən dəyişməsinə kömək etdiyini göstərilir. Sosial reallıqda genişmiqyaslı və heç də həmişə konstruktiv dəyişikliklər ictimai şüurda öz qaçılmaz ifadəsini tapır. Eyni zamanada, o, “yeni bilikləri” reallığın artıq qurulmuş obrazları, təsvirləri, dəyər istiqamətləri, uyğunlaşma strategiyaları, o cümlədən psixi və irrasional (şüursuz) səviyyəsində sabitlənmiş obrazlarla birləşdirir. Bu cür sintezin və inteqrasiyaların nəticəsi çox vaxt böhranlı, təhrif olunmuş formada olur ki, bu da sosial-mədəni dinamika haqqında obyektiv biliklərin formalaşmasını çətinləşdirir. Bu baxımdan, sosial transformasiyların onların sosial-mədəni əsaslarını, tendensiyalarını və nəticələrini nəzərə almaqla təhlili günümüzün aktual tələbidir.
Müasir mərhələdə informasiya cəmiyyətinin inkişafı onun mövcudluğunun siyasi, iqtisadi, mədəni və antropoloji səviyyələrində dərin struktur dəyişiklikləri ilə müşayiət olunur. Bu dəyişikliklər cəmiyyətin və insanın mövcudluğunun ənənəvi əsaslarının dağıdılması hesabına konkret olaraq yeni sivilizasiya kontekstində baş verdiyi üçün ictimai inkişafın əvvəlki mərhələlərində baş vermiş bütün transformasiyalardan keyfiyyətcə fərqlənir. Bu gün dünyada dərin ideoloji böhran özünü büruzə verir ki, bu da son dövrlərə qədər davamlı fəaliyyət göstərən sosial-antropoloji inkişafın mədəni, dəyər və identifikasiya tənzimləyicilərinin itirilməsi və bunun müqabilində postmodern şəraitdə formalaşan proseslər qəbuledilməzdir. Bu şəraitdə ictimai şüur sosial inkişafı inteqral şəkildə ifadə edən və tənzimləyən mənəvi fenomen kimi özünəməxsus epistomegenik və tənzimləyici funksiyalarının dəyərsizləşməsini yaşayır.
Bu çevrilmələr varlığın atributlarının köklü dəyişməsi vəziyyətində vəziyyətində son dərəcə həssas bir varlıq olan insanda ayrılmaz təcəssümünü tapır. Antropologiyanın müasir versiyaları – təkamüldən ekzistensiala doğru “klassik insan”ın yoxa çıxmasını və yeni bir növün meydana çıxmasını bəyan edir. İnsan tarixin subyektindən obyektə, sivilizasiya dinamikasının qurbanına çevrilir ki, bu da dərin bir böhran ilə ifadə olunur. Ekzistensial böhran, onun özü ilə, başqası ilə, bütövlükdə dünya ilə mərkəzləşən əlaqələrində dəyişiklik fərdi

və ictimai şüurun qarşılıqlı təsirində disfunksiyaya səbəb olur. Beləliklə, bütün sosial-mədəni inkişaf sisteminin böhranından danışmaq olar. Yaranan tarixi şəraitdə informasiya cəmiyyətində ictimai şüurun transformasiyasının əsas aspektlərinin sosial-fəlsəfi dərkinin aktuallığı artır.
Aktuallığı: Elmi iş antropoloji böhranın ictimai şüurun stereotiplərinin, düçüncə və fəaliyyətin tənzimləyici prinsiplərinin kökündən dəyişməsinə kömək etdiyini göstərir. Bu baxımdan, sosial transformasiyaların onların sosial-mədəni əsaslarını, tendensiyalarını və nəticələrini nəzərə almaqla təhlili günümüzün aktual tələbidir.
Məqsədi: Elmi işin əsas məqsədin informasiya cəmiyyətində ictimai şüurdakı antropoloji böhranı təhlil etməkdir.
Alınmış nəticələr: Antropoloji böhranın həlli insan, cəmiyyət və təbiət arasında harmoniya yaratmaqdan asılıdır. İnformasiya cəmiyyətində ictimai şüurun transformasiyası probleminin hərtərəfli təhlili aparılır, çünki bu problem aktualdır və dialektik, fəlsəfi-antropoloji, sivilizasiya və digər yanaşmalar çərçivəsində əlavə nəzərdən keçirilməsini tələb edir.

Elmi tədqiqat işi 14. "İdeoloji sistemlərdə rasional və irrasional cəhətlər".
Elmi tədqiqat işi üzrə çalışan əməkdaş: f.ü.f.d., müəl. Nəzakət Kərimova.
İctimai şüurun ayrılmaz tərəflərini təşkil edən ictimai psixologiya və ideologiya bir-biri ilə sıx qarşılıqlı əlaqədədir. Onlar arasındakı əlaqəni aşkara çıxararkən əksər tədqiqatçılar üstünlüyü ideologiyaya verir, ictimai psixologiyaya münasibətdə onun aktiv rol oynadığını, ictimai psixologiyanın isə ideologiyaya münasibətdə nisbi müstəqilliyə malik olduğunu qeyd edirlər. Bu problemə həsr edilmiş elmi ədəbiyyatda ictimai psixologiyadan daha çox ideologiyanın şərhinə üstünlük verilməsi birincinin mürəkkəb təbiətə malik olması və onu öyrənməyin çətinliyi ilə əlaqələndirilir. Həmçinin bildirilir ki, ictimai psixologiya ideologiyadan kənarda, onun təsiri olmadan kortəbii surətdə formalaşdıqda onun ideologiyaya aktiv təsir imkanları azalır.
Yaranma tarixinə, formalaşma mexanizminə görə ictimai psixologiya ideologiyadan fərqlənsə də, onlar arasında bir sıra ümumi cəhətlər vardır. Əvvəla, həm ictimai psixologiya, həm də ideologiya mənəvi həyat hadisəsi olaraq insanların sosial mənafe və tələbatlarını əks etdirir, onların mənəvi aləminin formalaşmasına güclü təsir göstərirlər.
Aktuallığı: İdeologiya mənəvi həyat sahəsinin ideoloji komponenti kimi çıxış edir. O, öz məzmununa görə, ideologiyanın işlənib hazırlanmasını, ideya və baxışların insanların şüuruna yeridilməsini, onların davranış və əqidələrinin dəyişdirilməsini daxil edir. İdeologiya siyasi həyatda böyük rol oynayır, siyasi fəaliyyət özünün nəzəri əsası olan ideologiyaya söykənir. İdeologiyanın ən vacib xüsusiyyətlərindən biri onun cəmiyyətdə yerinə yetirdiyi funksiyalarla bağlıdır. İdeologiyanın əsas əlaməti onun sinfi şüur xarakteri kəsb etməsi, ictimai münasibətlərin dəyişilməsini, yaxud mövcud münasibətləri müdafiə etməyi nəzəri cəhətdən əsaslandıra bilən olmasındır. İdeologiya ictimai şüurun elə bir xassəsidir ki, o, sosial fəaliyyətə birbaşa rəhbərlik edir, sinfi təbiətə malikdir.
Məqsədi: İdeoloji sistemlərdə rasional və irrasional cəhətlər haqqında məlumat vermək.

Alınmış nəticələr: Rasionallıq, qeyri-rasionallıq və irrasionallıq insan psixikasının müxtəlif fazalarında yerləşən və bir-biri ilə üzvi surətdə birləşən mənəvi elementlərdir. İnsan öz psixi fəaliyyətində rasional hərəkətlərlə yanaşı, qeyri-rasional hərəkətlərə yol verir. Rasionallıq zəkaya, təfəkkürə aid olan, irrasionallıq isə təfəkkürdən kənara çıxan, hisslərə, instinktlərə söykənən mənəvi hadisələrdir. Tarixi səciyyə daşıması, ictimai praktika əsasında reallaşması, təbiət qanunlarına adekvatlığı rasional əməliyyatların əsas xüsusiyyətləri hesab edilir. İrrasionallıq isə insan psixikasının zəka sərhədlərindən və məntiqi təfəkkür çərçivəsindən kənarda qalan mistik sahəsidir.

Elmi tədqiqat işi 15. “Əxlaqi şüurda bəşərilik və millilik”.
Elmi tədqiqat işi üzrə çalışan əməkdaş: f.ü.f.d., müəl. Oqtay Hüseynli.
Əxlaqi şüurun tərkib hissəsi olan adət və ənənələr insanların məişətinə daxil olaraq davranış qaydalarının sabit tərəfi kimi çıxış edir. Milli əxlaqi şüurda ənənə anlayışı daha geniş məna kəsb edir. Ənənəyə daxil olan milli adətlər – qonaqpərvərlik, toy adətləri, vətənpərvərlik, mədəni, məişət, beynəlmiləl, inqilabi və s. mövcuddur.
Əxlaq normaları bu günkü davranış qaydalarına tələbata uyğun ifadə edirsə, mənəvi ideal tərəfi mümkün qədər mütləqləşdirərək gələcəyə tuşlanır.
Aktuallığı: Son zamanlar cəmiyyətdə baş verən sosio, psixi proseslər (psixi hallar, psixi xəstələr, emosiyalar, stres, şok) və onların uzun müddətli olması mövzuya müraciəti şərtləndirir.

Məqsədi: Əxlaqi şüurda bəşəriliklə milliliyin dialektik vəhdətini nəzərdən keçirmək.
Alınmış nəticələr: Əxlaqi şüurda – normaların, prinsiplərin qiymətləndirmənin bəşərilik əsasında və çoxşahəli olduğunu göstərmək.

Elmi tədqiqat işi 16. “Kvant fizikasının fəlsəfəsində insan zehninin maddi substansiyaya təsir ehtimalının qiymətləndirilməsi”.
Elmi tədqiqat işi üzrə çalışan əməkdaş: müəl. Elmar Hüseynov.
Nevrologiyada və neyrofəlsəfədə insan zehni anlayışı mərkəzi sinir sistemini təşkil edən neyronlar arasındakı informasiya mübadiləsinin yaratmış olduğu xüsusi informasiya şəbəkəsini bildirir. Bu informasiyanın axınını qeydə almaq mümkün olsa da bütövlükdə zehin psixologiyada və zehin fəlsəfəsində qeyri-maddi substansiya kimi qiymətləndirilir. Məsələn, maddi substansiya olan beyindən fərqli olaraq zehin rəng, forma, kütlə, enerji və s. kimi atributlara malik deyil. Bu zaman belə sual yaranır. Qeyri-maddi substansiya olan zehin maddi substansiya olan beyinə necə təsir göstərə bilər? Əgər belə təsir mümkündürsə, onda onu elmi cəhətdən, məsələn, fizika elmi nöqteyi-nəzərindən necə izah etmək mümkündür? Nyuton fizikasına görə bu qeyd edilən təsir qeyri-mümkündür. Məsələn, Nyutonun ikinci qanununa görə F=ma; başqa sözlə, hər hansı substansiyaya təsir kütlənin mövcudluğunu ilkin şərt kimi

	nəzərdə tutur ki, zehnə münasibətdə bu şərt ödənilmir, çünki zehin kütləyə malik deyil. Bəs kvant fizikasında bu problemin qoyuluşu necədir? Deterministik Nyuton fizikasından fərqli olaraq indeterministik kvant mexanikasında belə ehtimalın olduğunu düşünə bilərik. **Aktuallığı:** Kvant mexanikasının nəzəri əsasının formalaşmasına mühüm təsir göstərən məşhur “İkiqat yarış eksperimenti”ndə müşahidə altında olarkən elementar hissəcik sözün əsl mənasında hissəcik, olmayarkən isə dalğa kimi davranır. **Məqsədi:** Kvant mexanikasında müşahidəçinin şüurunun maddi gerçəkliyin formalaşmasına və şəkil dəyişdirməsinə təsir imkanlarının elmi cəhətdən qiymətləndirilməsi **Alınmış nəticələr:** Kvant sahə nəzəriyyəsinə görə ontoloji müstəvidə gerçəklikdə elementar hissəciklərin mövcud olmadığını qeyd edə bilərik. Gerçəklikdə bu konteksdə mövcud olan yeganə şey “materiya dənizi”dir. Bu dənizdə qabarma zamanı hissəciklər mövcud olur, qabarma çəkiləndə yox olur. **Elmi tədqiqat işi 17.** “İctimai şüura təsiri olan İslam düşüncə sahibləri”. **Elmi tədqiqat işi üzrə çalışan əməkdaş:** f.ü.f.d., müəllim Aygün Xəlilqızı. Azərbaycan ictimai şüuruna təsir edən xadimlərdən danışarkən həm də XX əsrin əvvəllərində fəaliyyət göstərən maarifçilərin adlarını çəkmək olar. Onların dünyagörüşünün formalaşmasına həm də orta əsr Azərbaycan fəlsəfəsi və ədəbiyyatı təsir göstərmişdir. Çünki düşüncənin formalaşması üçün ən güclü amil olan ədəbiyyat və ədəbiyyatdan doğan fəlsəfi düşüncə tariximizi formalaşdıran insanların yetişməsinə zəmin yaratmışdır. Azərbaycanda XIX-XX əsrdə ədəbi-fəlsəfi fikir xüsusilə böyük təkan mərhələsi yaşadı. Bunların içərisində İsmayıl Qaspiralı, Yusuf Akçuva, Əhməd Ağaoğlu, Əli bəy Hüseynzadəni və s. misal göstərə bilərik. Bu fikir və düşüncə insanlarının əsas məqsədi millətin ümumi inkişafı üçün təhsilin inkişafı, türkçülüyün təbliği və İslam dinində islahatçılıq düşüncələri vasitəsilə yeni, daha sağlam milli düşüncəni formalaşdırmaq məqsədi daşıyırdı. **Aktuallığı:** Sovet dövründə araşdırılmağa qapalı olan XIX-XX əsr Azərbaycan düşüncə insanlarının ictimai şüurun formalaşmasına təsirinin öyrənilməsi aktuallıq kəsb edir. **Məqsədi:** Mövzunun məqsədi qeyd olunan şəxsiyyətlərin Azərbaycan mədəniyyətinə, xalqın maariflənməsinə və milli ideologiyanın formalaşmasına və İslam düşüncə tarixinə verdiyi töhfələri araşdırmaqdır. **Alınmış nəticələr:** Gələnən nəticə bundan ibarətdir ki, XIX-XX əsr Azərbaycan maarifçilərinin fikirləri sonrakı dövrün sağlam ideologiyasına böyük təsir göstərmişdir.
2	**Hesabat dövründə alınmış ən mühüm elmi nəticələr** *Ən mühüm nəticələr səlis və konkret yazılmalıdır*

3	**Dərc olunmuş elmi işlərin xarakteristikası**
	3.1. Mövzu üzrə Web of Science bazasına daxil olan Q1-Q4 kvartil reytinqinə düşən beynəlxalq jurnallarda çıxan məqalələr *Müəlliflərin ad və soyadları, jurnalın adı tam şəkildə yazılmalı; Dərc olunmuş, qəbul olunmuş və ya çapa göndərilmişdir kimi göstərilməli; mənbənin **internetdəki linki göstərilməlidir***

Q1 üzrə:

	Müəlliflərin ad və soyadları tam şəkildə yazılmalı	*materialın adı*	*harda yayılıb*	*materialın dərc olunduğu, qəbul olunduğu və ya çapa göndərildiyi haqqında qeyd*	*mənbənin internetdəki linki, İD*

Q2 üzrə:

	Müəlliflərin ad və soyadları tam şəkildə yazılmalı	*materialın adı*	*harda yayılıb*	*materialın dərc olunduğu, qəbul olunduğu və ya çapa göndərildiyi haqqında qeyd*	*mənbənin internetdəki linki, İD*

Q 3 üzrə

	Müəlliflərin ad və soyadları tam şəkildə yazılmalı	*materialın adı*	*harda yayılıb*	*materialın dərc olunduğu, qəbul olunduğu və ya çapa göndərildiyi haqqında qeyd*	*mənbənin internetdəki linki, İD*

Q 4 üzrə

	Müəlliflərin ad və soyadları tam şəkildə yazılmalı	*materialın adı*	*harda yayılıb*	*materialın dərc olunduğu, qəbul olunduğu və ya çapa göndərildiyi haqqında qeyd*	*mənbənin internetdəki linki, İD*

3.2. Mövzu üzrə Scopus, ERIH PLUS, Philosopher's Index, Copernicus, Ulakbim, PsycINFO və ya EconLit bazalarına daxil olan jurna

	Müəlliflərin ad və soyadları tam şəkildə yazılmalı	*materialın adı*	*harda yayılıb*	*materialın dərc olunduğu, qəbul olunduğu və ya çapa göndərildiyi haqqında qeyd*	*mənbənin internetdəki linki, İD*
1	Məcidova Nərgiz Həmid qızı	«Modern Naturalism in Human Cognition»	Future Human Image – Open Access Journal, ICI World of Journals/**Future Human Image, p.20-28**	Çap olunub	https://iopscience.iop.org/journal/2040-8986
2	Məcidova Nərgiz Həmid qızı	«Компаративный анализ современных философско-антропологических концепций»	2022, Vol. 5, № 4, Serial № 20 ICI World of	Çap olunub	https://metafizikajurnali.az/az/arxiv/99

3.3. Mövzu üzrə digər (1-2-ci bənddən fərqli) beynəlxalq jurnallarda çıxan məqalələr

Müəlliflərin ad və soyadlarıı, məqalənin adı, jurnalın parametrləri tam şəkildə yazılmalı; Dərc olunmuş, qəbul olunmuş və ya çapa göndərilmişdir kimi göstərilməli; mənbənin internetdəki lin

	Müəlliflərin ad və soyadları tam şəkildə yazılmalı	*materialın adı*	*harda yayılıb*	*materialın dərc olunduğu, qəbul olunduğu və ya çapa göndərildiyi haqqında qeyd*	*mənbənin internetdəki linki, İD*
1	Pənahova Kəmalə Həsən qızı	“Mir Həmzə Seyid Nigarinin əsərlərində sufi mistik düşüncəsinin nümunələri”	V Beynəlxalq Həmzə Nigari simpoziumu. 2022-ci il Şuşa ilinə həsr olunur. Quzanlı\Ağdam, 17-19 may 2022-ci il. Səh. 86-93	Çap olunub	
2	Pənahova Kəmalə Həsən qızı	“Orta əsr Qərb fəlsəfəsi və mistisizm”	V Beynəlxalq Həmzə Nigari simpoziumu. 2022-ci il Şuşa ilinə həsr olunur. Quzanlı\Ağdam, 17-19 may 2022-ci il. Səh. 129-137	Çap olunub	
3	Əfəndiyev Fikrət	“Cognitive approach in the light of	Deutsche international Zeitschrift. German international Journal of	Çap olunub	

	Məmməd oğlu	economic reseach”	Modern Science. N 34, 2022/ s. 49-52.		
4	Əfəndiyev Fikrət Məmməd oğlu, İslamov İslam Əhmədağa oğlu, Yusifova Gülnarə Yusif qızı	“To the question of the self-orqanization of matter and the development of systems”	Technium. Social sciences Journal. Vol 33, July 2022. S. 623-627.	Çap olunub	https://techniumscience.com/index.php/socialsciences/issue/view/95
5	Islamov İslam Əhmədağa oğlu və Yusifova Gülnarə Yusif qızı	“Philosophical view of information theory (The path from divine to the digital world)”	Technium Social Sciences Journal Vol.32, 724-730, June, 2022. A new decade for social changes	Çap olunub.	https://techniumscience.com/index.php/socialsciences/article/download/6669/2406
6	Islamov İslam Əhmədağa oğlu	“Міжнародні конфлікти і філософія дипломатії у їх регулюванні”	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ ТА БІЗНЕС-АДМІНІСТРУВАННЯ. ІІІ МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЯ. «БІЗНЕС-АНАЛІТИКА: МОДЕЛІ, ІНСТРУМЕНТИ ТА ТЕХНОЛОГІЇ» Київ — Україна 2-4 березня 2022 p.83-84	Çap olunub	http://feba.nau.edu.ua/kafedri/kafedra-ekonomichnoji-kibernetiki/cyber-nauk

7	Aybala Namazova	«Человек перед лицом глобальных проблем»	"Dil və ədəbiyyat"\ Beynəlxalq elmi-nəzəri jurnal. 2 (119). Bakı – 2022.səh. 313-316.	Çap olunub	
8	Yusifova Gülnarə Yusif qızı	"Philosophy and sociology of modern information activity (modern challenges and scientific and theoretical analysis"	Technium. Social sciences Journal. Vol 37, november 2022. S.760-766.	Çap olunub	
9	Aygün Xəlilqızı	"Azərbaycan mədəni-maarif irsinin Şuşaya xas nümunəsi, İslahatçılıq öncüsü baxımından Əhməd bəy Ağaoğlu "	Tarixi yerlər və abidələr IV Beynəlxalq Şuşa Simpoziumu. Şuşa şəhəri, 22 noyabr 2022-ci il. (MİRAS, Mədəni İrsin öyrənilməsinə kömək İctimai Birliyi). S.32-37.	Çap olunub	

3.4. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Ali Attestasiya Komissiyasının tövsiyə etdiyi yerli elmi jurnallarda dərc olunmu

	Müəlliflərin ad və soyadları tam şəkildə yazılmalı	*materialın adı*	*harda yayılıb*	*materialın dərc olunduğu, qəbul olunduğu və ya çapa göndərildiyi haqqında qeyd*	*mənbənin internetdəki linki, İD*
1	Mikayılova Nərminə Eldar qızı	«К вопросу о духовном развитии личности в современном обществе»	Bakı Dövlət Universitetinin xəbərləri. Sosial – siyasi elmlər seriyası. N 2, 2022. s.64-79.	Çap olunub.	

2	Aybala Namazova	“Этническая психология и личность”	“Elmdə innovasiyalar cəmiyyətin sosial dinamikasının təzahürüdür” Respublika elmi-praktik konfransının materialları. səh. 23-26. Bakı, 20.X.2022.	Çap olunub	
3	Nərminə Mikayılova	«Культура как система идеалов и ценностей»	“Elmdə innovasiyalar cəmiyyətin sosial dinamikasının təzahürüdür” Respublika elmi-praktik konfransının materialları. səh. 14-20. Bakı, 20.X.2022.	Çap olunub	
4	Nərminə Mikayılova	“Человек в условиях современной культуры”	“Elmdə innovasiyalar cəmiyyətin sosial dinamikasının təzahürüdür” Respublika elmi-praktik konfransının materialları. səh. 26-32. Bakı, 20.X.2022.	Çap olunub	

3.5. Respublikanın digər elmi jurnallarında dərc olunmuş məqalələr

	Müəlliflərin ad və soyadları tam şəkildə yazılmalı	*materialın adı*	*harda yayılıb*	*materialın dərc olunduğu, qəbul olunduğu və ya çapa göndərildiyi haqqında qeyd*	*mənbənin internetdəki linki, İD*
1.	Kəmalə Pənahova	“Müdriklik zirvəsinə çatan 2 alimin həyat yolu”	Sosial və humanitar elmlərin müasir problemləri (Elmi əsərlər toplusu). Bakı 2022. №30. s.242-244. (məqalə)	Çap olunub.	
2.	Zeynəddin Hacıyev	“Müasir Azərbaycan dövlətinin sosial siyasətinin nəzəri əsasları”	Sosial və humanitar elmlərin müasir problemləri (Elmi əsərlər toplusu). Bakı 2022. №29 III hissə. s.3-9. (məqalə).	Çap olunub.	
3.	Zeynəddin Hacıyev	“İctimai psixologiyanın mahiyyətinə dair”	Sosial və humanitar elmlərin müasir problemləri (Elmi əsərlər toplusu). Bakı 2022. №29 III hissə. s.51-57. (məqalə).	Çap olunub.	
4.	Fikrət Əfəndiyev və İslam İslamov	“К вопросу о самоорганизации материи и развитии систем”	Sosial və humanitar elmlərin müasir problemləri (Elmi əsərlər toplusu). Bakı 2022. №29 III hissə. s.79-83. (məqalə). (İslam İslamov).	Çap olunub.	

5.	Fikrət Əfəndiyev və Arif Tağıyev	"К вопросу о нераскрытых научных космических тайнах Низами Гянджеви"	Sosial və humanitar elmlərin müasir problemləri (Elmi əsərlər toplusu). Bakı 2022. №29 III hissə. s.67-74. (məqalə). (Arif Tağıyev).	Çap olunub.	
6	Bilal Əlizadə	"Klassik alman fəlsəfəsində tarix fəlsəfəsi"	Sosial və humanitar elmlərin müasir problemləri (Elmi əsərlər toplusu). Bakı 2022. №31 I hissə. s.3-7 (məqalə).	Çap olunub.	
7	Bilal Əlizadə	"Tarix fəlsəfəsinin metodoloji əsasları"	Sosial və humanitar elmlərin müasir problemləri (Elmi əsərlər toplusu). Bakı 2022. №31 I hissə. s.8.11 (məqalə).	Çap olunub.	
8	İslam İslamov və Gülnarə Yusifova	Informasiya nəzəriyyəsinə fəlsəfi baxış (ilahi mənşədən rəqəmsal dünyaya yol)	PA jurnalı – 2022-nin 3-cü nömrəsi İnformasiya təhlükəsizliyi Информационная безопасность. Information security	Çap olunub.	
9	Azər Allahverdiyev	"Arqumentasiyanın xarici strukturu"	Sosial və humanitar elmlərin müasir problemləri (Elmi əsərlər toplusu). Bakı 2022. №30 II hissə. s. 3-7 (məqalə).	Çap olunub	
10	Nəzakət Kərimova	"Sosial-humanitar idrakın özünəməxsus metodları"	Sosial və humanitar elmlərin müasir problemləri (Elmi əsərlər toplusu). Bakı 2022. №30 III hissə. s. 243-249 (məqalə).	Çap olunub	

3.6. Mövzu üzrə konfrans materialları, konfranslarda çıxışlar

	Müəlliflərin ad və soyadları tam şəkildə yazılmalı	*materialın adı*	*harda yayılıb*	*materialın dərc olunduğu, qəbul olunduğu və ya çapa göndərildiyi haqqında qeyd*	*mənbənin internetdəki linki, İD*
1	Nərgiz Məcidova	«Развитие современных философско-антропологических	Всероссийская научно-практическая конференции с международным участием «Межцивилизационный диалог как фактор сохранения этнокультурного многообразия России	Çap olunub.	

		концепций на Востоке»	в условиях глобализации», которая состоялась в ДагГТУ 22 марта 2022 года. с. 77-85. (tezis).		

3.7. Mövzu üzrə tezislər

1	Kəmalə Pənahova	"İslam mistisizmi olarak tasavvuf öğretiminin özellikleri"	Uluslararası Eğitim Yönetimi Forumu – EYFOR-XIII. 2022, 11-15 MAYIS. s.408-410 (tezis).	Çap olunub.	file:///C:/Users/Politologiya/Downloads/eyfor-xiii-ozet-kitabi%20(6).pdf
2	Kəmalə Pənahova	"Əl-Fərabinin siyasət fəlsəfəsi".	İslam Mədəniyyətində Birgəyaşayış Təcrübəsi. Beynəlxalq Simpoziumun Materialları (Tezislər). 20-21 sentyabr 2022-ci il. Bakı, Azərbaycan. s.89-91. (tezis).	Çap olunub.	
3	Kəmalə Pənahova	"Şərq peripatetiklərinin idrak nəzəriyyəsində mistik elementlər"	Baku State University. İnternational conference. Azerbaijani Oriental Studies in the Context jf East-West Scientific-Cultural and Socio-Political Dialogue. 14-15 december 2022. Baku, Azerbaijan. S. 411-412 (tezis).	Çap olunub	
4	Fikrət Əfəndiyev və İslam İslamov	«О проблемах научного поиска»	Bakı Dövlət Universiteti. Sosial elmlər və psixologiya fakültəsi. Dövlət suverenliyinin möhkəmləndirilməsi yolunda sosial və humanitar problemlərin həlli xüsusiyyətləri. Gənc tədqiqatçıların Respublika elmi-praktik konfransının materiallar. III hissə, Bakı – 2022. (tezis). (İ.Ə.İslamov). səh. 10-13.	Çap olunub.	
5	Hüseyn Məmmədov	"Nizami Gəncəvinin "İsgəndərnamə" əsərində fəlsəfi dəyərlər"	The Great Azerbaijani Poet Nizami Ganjavi and eastern-western literary-cultural heritage/ Organized by December 23-24. Baku, Azerbaijan, Baku - 2022	Çap olunub	

6	Nərgiz Məcidova	«Эволюция концепта «тело» в философской антропологии»	ULUSLARARASI AVRASYA SEMPOZYUMU SOSYAL BİLİMLER VE SANAT 13-14 Mayıs 2022, Antalya / TÜRKİYE, s.43-45. (tezis).	Çap olunub.	
7	Nərgiz Məcidova	«Сравнительный анализ философско-антропологических концепций Востока и Запада»	Baku State University. İnternational conference. Azerbaijani Oriental Studies in the Context jf East-West Scientific-Cultural and Socio-Political Dialogue. 14-15 december 2022. Baku, Azerbaijan. S. 415-416 (tezis).	Çap olunub	
8	Nəzakət Kərimova	"Cambatisto Vikonun ictimai inkişaf konsepsiyası"	Baku State University. İnternational conference. Azerbaijani Oriental Studies in the Context jf East-West Scientific-Cultural and Socio-Political Dialogue. 14-15 december 2022. Baku, Azerbaijan. S. 416-418 (tezis).	Çap olunub	
9	Aygün Xəlilqızı	"Orta Çağ Batı Eğitim Tarihi ile Doğu Eğitim Tarihinin Mukayiseli Tahlili"	Uluslararası Eğitim Yönetimi Forumu – EYFOR-XIII. 11-15 MAYIS 2022, s.299-301.	Çap olunub.	file:///C:/Users/Politologiya/Downloads/eyfor-xiii-ozet-kitabi%20(6).pdf
10	Aygün Xəlilqızı	"İslamda təhsil və birgəyaşayış ənənəsinə töhfələri	İslam Mədəniyyətində Birgəyaşayış Təcrübəsi. Beynəlxalq Simpoziumun Materialları (Tezislər). 20-21 sentyabr 2022-ci il. Bakı, Azərbaycan. s.187-190. (tezis).	Çap olunub.	
11	Aygün Xəlilqızı	"Azərbaycanda Cümhuriyyət dönemi eğitimde kadın ve maarifçi kadınlar"	"Türk dünyasında kadın olmak". Uluslararası kadın çalışmaları kongresi. 05-06 Aralık 2022. Bursa Uludağ Üniversitesi Prof. Dr. Mete Cengiz Kültür Merkezi. s. 37-38.	Çap olunub	
12	Aygün Xəlilqızı	"Yalnızlığın fəlsəfəsi və İslam	Baku State University. İnternational conference. Azerbaijani Oriental Studies in the Context jf East-West Scientific-	Çap olunub	

		düşüncəsindəki yalnızlıq anlayışı”	Cultural and Socio-Political Dialogue. 14-15 december 2022. Baku, Azerbaijan. S. 398-399 (tezis).		
13	Elmar Hüseynov	“İbn Xəldunun cəmiyyət konsepsiyasının birgəyaşayış prinsipi aspektindən təhlili”	İslam Mədəniyyətində Birgəyaşayış Təcrübəsi. Beynəlxalq Simpoziumun Materialları (Tezislər). 20-21 sentyabr 2022-ci il. Bakı, Azərbaycan. s.223-225. (tezis).	Çap olunub.	

3.7. Mövzu üzrə monoqrafiya, kitab, dərslik və dərs vəsaitləri

Müəlliflərin ad və soyadları tam şəkildə yazılmalı;
Monoqrafiya, kitab, dərslik və dərs vəsaitlərinin çap olunduğu nəşr., ili və səh. göstərilməli;

1.	Pənahova Kəmalə Həsən qızı	“Əsirəddin Əbhərinin fəlsəfi görüşləri”	Bakı, “Elm və təhsil” nəşriyyatı, 2022, 182 səh.	Çap olunub	
2.	Hüseynov Elmar Nəbi oğlu	“Tarix fəlsəfəsi” (universaı tarixi şüurun inkişaf dinamikası)(monoqrafiya)	Bakı, “Füyuzat” nəşriyyatı, 2022. 296 səh.	Çap olunub	

4. Strukturda aparılan elmi seminarlar, konfranslar, dəyirmi masalar (cədvəldə sütun ardıcıllığını dəyişmək olmaz.)

sn	Məruzəçi	Mövzunun adı	tarix	Keçirilmə forması	Səviyyəsi (kafedra, fakültə, BDU, Respublika, Beynəlxalq)	İştirakçıların sayı
1	Aygün Xəlilqızı	“Ədəbiyyat və fəlsəfə”	31.03.2022	əyani	Kafedra	9 nəfər
2	Əziz Məmmədov	“Müasir elmi idrakın inkişaf dinamikası və Zadə məntiqi”	21.04.2022	əyani	Kafedra	13 nəfər
3	Kəmalə Pənahova	Fəlsəfə kafedrasının qocaman müəllimləri Zeynəddin Hacıyevin və Arif Tağıyevin 80 illik yubileyləri və elmi yaradıcılıqları haqqında elmi seminar	28.04.2022	əyani	Fakültə	50 nəfər
4	Kəmalə Pənahova	“Azərbaycanda tolerantlıq modelinin özünəməxsusluqları”	24.06.2022	əyani	Kafedra	12 nəfər

5	Zeynəddin Hacıyev	“Sosial idrakda rasionallıq və qeyri-rasionallığın münasibəti”	25.10.2022	əyani	Kafedra	9 nəfər
6.	Arif Tağıyev	“Həyat yolu və insanın taleyi”	25.11.2022	əyani	Kafedra	8 nəfər

5. 2022-ci ildə qazanılmış və hazırda davam edən qrant layihələri

sn	Layihənin adı:	Layihənin nömrəsi:	Donor ölkə, təşkilat, müəssisə	Layihənin dəyəri	Layihənin icra müddəti	Mövzu icraçılarının layihədə təmsil olunması	BDU-nun layihədə təmsil olunması
-	-	-	-	-	-	-	-

6. İxtiraçılıq, patent-lisenziya fəaliyyəti və səmərələşdirici təkliflər

Məlumatlar nümunədə göstərilən qaydada daxil edilməlidir.

yoxdur

7. Yerli və xarici həmkarlarla əlaqələr

Məlumatlar nümunədə göstərilən qaydada daxil edilməlidir.

yoxdur

8. Tələbələrin və gənc tədqiqatçıların mövzu üzrə elmi-tədqiqata cəlb olunması

Tələbənin və elmi rəhbərin adı, soyadı tam yazılmalıdır.
Layihələr, məqalələr, konfrans materialları olması, onlara aid məılumat göstərilməlidir

9. Tələbələrin və gənc tədqiqatçıların elmi məruzələri (seminarlar, konfranslar, dəyirmi masalar və s. çıxışlar)

Məlumatlar nümunədə göstərilən qaydada daxil edilməlidir.

1. “Sosial fəlsəfə” ixtisası üzrə əyani doktorant Qəribov Ağalar Vaqif oğlu. “XX-XXI əsrlərin hüquq fəlsəfəsi: Kant və Hegelin izi ilə” mövzu
2. “Sosial fəlsəfə” ixtisası üzrə II kurs magistrı Əliyev Rəvan Əyyub oğlu. “İnsan-təbiət münasibətləri və qlobal problemlər” mövzusunda e
3. “Sosial fəlsəfə” ixtisası üzrə II kurs magistrı Hüseynli Yetər Rizvan qızı. “İnformasiya cəmiyyətində tərəqqinin meyarı” mövzusunda elm
4. “Sosial fəlsəfə” ixtisası üzrə II kurs magistrı İbrahimova Fidan Məzəli qızı.“Özgələşmə formaları və müasir cəmiyyətdə onun aradan qa

10. Mükafatlar və təltiflər haqqında

Məlumatlar nümunədə göstərilən qaydada daxil edilməlidir.

yoxdur

11. Beynəlxalq elmi əlaqələr

Əməkdaşın adı və soyadı tam göstərilməklə, hansı ölkə, şəhər və müəssisədə, hansı məqsədlə, hansı müddədtə olmuşdur.

1. Kəmalə Pənahova, Türkiyə, İzmir, Uluslararası Eğitim Yönetimi Forumu – EYFOR-XIII. 2022, 11-15 MAYIS
2. Aygün Xəlilqızı, Türkiyə, İzmir, Uluslararası Eğitim Yönetimi Forumu – EYFOR-XIII. 2022, 11-15 MAYIS

12. Keçirilmiş elmi konfranslar

Adı, səviyyəsi (beynəlxalq ya yerli), keçirilmə tarixi, müddəti, məkan, birgə müəssisələr, iştirakçıların sayı, internet linki göstərilməklə

Yoxdur

13. Elmi kadrların attestasiyası

Adı, soy ad tam yazılmalı, elm sahəsi və ixtisas, attestasiyanın keçirilmə tarixi, məkan, diplom nömrəsi, hansı müəssisə tərəfindən verilmişdir göstərilməlidir.

Elmi dərəcə almışdır:
Elmi ad almışdır: Nərgiz Həmid qızı Məcidova dosent elmi adı almışdır
Digər:

14. Dissertant və doktorantlar

Adı, soyad tam yazılmalı, elm sahəsi və ixtisas, elmi rəhbər göstərilməlidir.

1. Bünyadova Şəms. Qiyabi doktorant. “Ümumi fəlsəfə” ixtisası. Professor Əziz Məmmədov.
2. Rzayeva Ülkər. Dissertant. “Sosial fəlsəfə” ixtisası. Professor Zeynəddin Hacıyev.
3. Məmmədova Məlahət. Qiyabi doktorant. “Sosial fəlsəfə” ixtisası. Dosent Kəmalə Pənahova.
4. Qibləliyeva Nuray. Qiyabi doktorant. “Ümumi fəlsəfə” ixtisası. Dosent Kəmalə Pənahova.
5. Əliyeva Dinarə. Qiyabi doktorant. “Sosial fəlsəfə” ixtisası. Professor Zeynəddin Hacıyev.

15. Xarici ölkədə işləyən əməkdaşlar

Adı, soy ad tam yazılmalı, elm sahəsi və ixtisas, öklə, şəhər, müəssisə, səbəbi, tarix göstərilməlidir.

16. Təsərrüfat müqaviləli elmi tədqiqat işləri

Mövzu, tarix, rəhbər, sifarişçi təşkilat, İşin həcmi (min manatla), tətbiq sahəsi və iqtisadi səmərəsi göstərilməlidir.

17. İstehsalatda tətbiq üçün hazır olan innovasiya məhsulları və yeni texnologiyalar

İcraçı, məhsulun (texnologiyanın) adı, qısa xarakteristika, müqayisəsi, müəllif şəhadətnaməsi, patent, harda tətbiq olunub və ya oluna bilər, gözlənilən iqtisadi səmərə göstərilməlidir.

18. Bakı Dövlət Universitetinin elmi strukturları ilə əlaqə

S T A T İ S T İ K   C Ə D V Ə L

	Sayı
Xarici jurnallarda dərc olunmuş məqalə	9
Yerli jurnallarda dərc olunmuş məqalə	10
Beynəlxalq elmmetrik bazalarda indekslənmiş jurnallarda dərc olunmuş məqalə	2
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Ali Attestasiya Komissiyasının tövsiyə etdiyi yerli elmi jurnallarda dərc olunmuş məqalələr	4
Beynəlxalq səviyyəli elmi konfranslarda çap olunmuş konfrans materialı-məqalə	1
Beynəlxalq səviyyəli elmi konfranslarda çap olunmuş konfrans materialı-tezis	13
Yerli elmi konfranslarda çap olunmuş konfrans materialı-məqalə	
Yerli elmi konfranslarda çap olunmuş konfrans materialı-tezis	
Patent (beynəlxalq)	
Patent (Respublika)	
Qrant layihəsi (beynəlxalq)	
Qrant layihəsi (Respublika)	
Qrant layihəsində iştirak edən əməkdaşlar: ___ nəfərdən	
Monoqrafiya	2
Dərslik və ya dərs vəsaiti	
Proqram, metodik vəsait və metodik tövsiyyə	8

Elmi tədqiqat mövzusunun yerinə yetirildiyi struktur (ETİ –şöbə, fakültə-kafedra, ETM, ETL - adı göstərilməklə**)**

____

Struktur rəhbəri ____________________ **Cavadov Rövşən**

Kafedra (şöbə) müdiri ____________________ **Pənahova Kəmalə Həsən qızı**

Mövzunun rəhbəri ____________________ **Pənahova Kəmalə Həsən qızı**

Tarix ____________________

Qeyd:
1.Hər mövzu üzrə ayrıca hesabat təqdim olunmalıdır.
2.Strukturda iki və ya daha çox tədqiqat mövzusu olarsa, doktorantlar haqqında məlumat onlardan biri üçün olan hesabata daxil edilir.
3. Hesabatda cədvəl ardıcıllığını dəyişmək olmaz.
4. Hesabat həm kağız formatda imzalanmış şəkildə, həmdə elektron formada cari ilin noyabr ayının 25-dək Elmi Tədqiqatların Təşkili və Təhlili şöbəsinə təqdim olunmalıdır.

Hesabatı təhvil aldı:

Elmi Tədqiqatların Təşkili və Təhlili şöbəsinin əməkdaşı: ____________________________________ *Hesabatın təhvil alındığı tarix:*_______________